

J. E. Bogomil: Čez trideset let.

»ŠKOFJA LOKA!« je zaklical sprevodnik.

Mož, ki je sedel zamišljen in molčeč v kotu kupeja, se je zganil.

»Škofja Loka!« mu je zvenelo po ušesih. Dolgo že ni slišal tega imena. Zapisal ga je pač večkrat, dostikrat s tresočo roko in s solzami v očeh. Zakaj tam, malo za Škofjo Loko, se skriva tisti del zemlje, ki mu je najdražji na svetu. Tam stoji tista hišica, ki mu ni prišla nikdar iz spomina, dasi je prehodil dokaj sveta. Služil je po Ogrskem in Sedmograškem, delal na Nemškem in na Francoskem, videl gradove in palače, gledal razkošne vile in ponosne kmečke domove, a svojega rojstnega domu ni pozabil, ga ni mogel, ga ni smel pozabiti.

»Škofja Loka!«
Izstopi.

Skrivnosten mir. Ceste so prazne. Ni na njih konj s težko obloženimi vozovi. Ni voznikov, ki bi poleg voz pokali z biči in plašili vedno lačne

vrane. In v ta svečani mir pojo nocoj zvonovi pozdravno pesem Svetemu dnevu. Oj, ti zvonovi! Kdor jih je poslušal v Loki in pri Fari, na Suhu in pri Svetem Duhu, v Crngrobu in po vsej prostrani okolici, z gričev in po ravnini tja do Kranja in do Save — kdor je slišal to praznično pesem, ta je ne pozabi, do smrti je ne...

Potnik se zgane. Zlagoma stopa, da bi ne preslišal tega prepevanja. Malo drugačna je sicer res danes ta pesem, kakor je bila tiste dni, ko je še on hodil zvonit k Fari. A mogočna je še vedno, mogočna, da jo morajo slišati v nebesa in še tam se je morajo veseliti.

Po kadilu zadiši, ko stopa tuji mož skozi Faro. Vsa slovenska zemlja vstane pred njim, vsa kakor velikansko svetišče, po katerem se dviga vonj visoko pod oblake. Kakor bi hotel privabiti božje Dete, naj stopi še enkrat, še enkrat na našo revno zemljo, naj ji prinese dar sprave in miru.

Skozi okna gledajo luči in utrinja se plapolanje svečic, ki goré ob jaselcah. Molitev se meša z glasovi svetonocnih pesmi. Skrivnostna moč sve-tega večera je napolnila vso zemljo.

Potnik pa stopa, skoro hiti Gabrov Matija naprej, dokler ga ne pozdravi luč rodne hiše. Potrka. Odpró mu kakor tujcu, sprejmo ga kakor neznanega gosta, ki ga na sveti večer ne smeš poditi od hiše, za vse na svetu ne. Ne spoznajo ga. Ni čudno: trideset let!

Spregovori z domačimi par besed. Polagoma se jame odgrinjati zavesa in končno vedo, kdo je z njimi. To je potem govorjenja in vpraševanja, dokler gospodar ne odloči: »Otroci, dosti je! Stric je truden, nocoj naj gre spat. Pustimo ga!«

Stric pa le ne gre spat.

Preveč ga je prevzela skrivnostna sveta noč. Po tridesetih letih spet na domači zemlji! Z domačimi gre k polnočnici na Faro. Spet mu boža ušesa ljubka »Sveta noč, blažena noč«; spet prisluškuje prekipevajoči »O srečna, trikrat srečna noč«; spet posluša tisto preprosto, ljubeznivo vabilo:

»Tecimo hitro k jaselcam,
nebeško dete joka tam ...«

Tudi Matija joka. Ves srečen je, da spet vidi slovensko sveto noč v domovini. Zakaj povsod je lepa sveta noč, a najlepša na domačih tleh.

Fr. Ločniškar: Stojan na lovu.

*Stojan je z očkom šel na lov —
holadri, holadra!
In z njima je psiček šel — hov-hov-hov!
Že ves zajčji rod trepetá.*

*In šlo je vsekrižem prek jarkov, bregov,
a Stojan, za grmom skrit,
molčati je moral in stati tam
kot bil bi pribit.*

*Priskakal je zajček po bregu navzgor
in puška je počila — pok!
Tedaj plane še Stojan in pade nanj,
kakor je dolg in širok.*

*Bil mrtev je zajček, od puške zadet,
od padca fant praske ima ...
Junaško pa vendar gre z zajčkom domov
in pravi vsem: »Z očkom sva ga!«*